

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“Український католицький університет”

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

кафедрою _____ (назва кафедри)
керівник кафедри _____ (ПІП)

(підпис) _____ дата _____

Освітня програма (повна назва) _____

1. **Загальна інформація про курс:**

Назва курсу	Техніка роботи з метафорою у психотерапії
Викладач (-і)	Захарко Оксана
Профайл викладача (-ів)	
Контактний тел.	+380932545021
E-mail:	oksana_zakharko@ucu.edu.ua
Сторінка курсу в CMS UCU	
Консультації	Зазначте формат і розклад проведення консультацій: За попередньою домовленістю та запитом на електронну пошту. <i>Очні консультації:</i> 3 год., п'ятниця 10.00-13.00 <i>Онлайн консультації:</i> за домовленістю.

2. Коротка анотація до курсу.

В наш час більшість психотерапевтичних напрямків активно застосовують метафору як інструмент роботи в психотерапії, адже метафора є ефективним інструментом психологічної допомоги, а також засобом розвитку творчих здібностей та самовираження клієнта. Знання класичних та сучасних способів застосування метафори – фундаментальна основа формування світогляду та професійної ідентичності психолога-фахівця. Навчальний курс орієнтований на знайомство з техніками роботи з метафорою і розвитком вміння творчо інтегрувати застосування метафори у різних психодинамічних напрямках психотерапії. Значна увага курсу зорієнтована на практичне освоєння технік, рефлексивну взаємодію з матеріалами курсу; розвиток у студентів вміння критично аналізувати та інтегрувати різні техніки; застосовувати отримані знання у професійній діяльності. Курс складається з 5 модулів, кожен з яких розкриває особливості практичного застосування різних видів метафор. Перший модуль знайомить студентів з поняттям метафори, її видами, специфікою застосування у різних напрямках психотерапії. Наступним елементом курсу є вивчення сучасних технік роботи з метафорою ("Чистої мови" Д. Грува та Метафоричної терапії Р. Коппа). Четвертий модуль впроваджує студентів в основи аналітичної інтерпретації міфів та казок як текстових метафор, знайомство з архетипічними образами, які часто є змістами сновидінь, спонтанних рисунків чи активної імагінації клієнтів. Ще одним аспектом курсу є виконання практичних вправ та завдань, які спрямовані на розвиток метафоричного мислення та навичок конструювання метафор у терапевтичному процесі (модуль 5 - практикум метафоричного мислення метафоричного).

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни "Техніка роботи з метафорою" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 053 – психологія. Вивчення студентами даної навчальної дисципліни передбачає відвідування лекційних та практичних занять, виконання самостійної роботи з текстами та написання рефлексій. Даний курс завершується заліком. Загальний обсяг дисципліни складає 2 залікових кредит (60 годин), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (30 годин), самостійна робота (30 годин), контрольні заходи (модульний контроль, іспит).

Мета та цілі курсу курсу полягає у ознайомленні студентів із метафорою як психотерапевтичним інструментом роботи у різних класичних та сучасних напрямках психотерапії; розуміння психотерапевтичного потенціалу метафори та розвиток компетенцій, спрямованих на застосування різних технік роботи з метафорою та вміння творчо інтегрувати їх у процес психотерапевтичної роботи.

Цілі курсу:

- Ознайомити студентів із специфікою застосування метафори як психотерапевтичного інструменту у різних напрямках.
- Розвинути вміння ампліфікувати, аналізувати та інтерпретувати різні види метафор у психотерапевтичній роботі
- Вміння модифікувати вправи та техніки відповідно до ситуації, творчо інтегрувати у процес терапевтичної роботи з клієнтом науково обгрунтовані техніки та методи.
- Формувати уміння застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній психологічній роботі з людьми.

4. Формат курсу

Очний (*offline*)

5. Результати навчання

В результаті навчання студенти зможуть :	ПР
Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	ПР1
Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.	ПР5
Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.	ПР13

Результатом навчання є розвиток наступних **компетентностей** студента:

Загальні компетентності

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК1
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК3
Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.	ЗК5

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.	СК3
Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.	СК4
Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.	СК7

Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях

СК11

6. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
Лекції	15
семінарські заняття / практичні	15
самостійна робота	30

7. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2023/2024	3	Психологія (Клінічна психологія з основами ПДТ)	6	Вибірковий (В)

8. Пререквізити курсу

Пререквізитами курсу "Техніка роботи з метафорою у психотерапії" є наступні нормативні дисципліни: «Основи психотерапії: історія та сучасність» та «Основи психотерапії: техніка і практика».

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

В ході курсу передбачено підготовку та використання презентацій, огляд відео контенту, роботу з текстовими матеріалами.

10. Політики курсу

Академічна доброчесність. В УКУ діють нормативні документи, які врегульовують питання дотримання академічної доброчесності та декларують чіткі етичні норми у навчальній діяльності. Це, зокрема, Положення про освітній процес, згідно із п.10.1 параграфу 10 Списування і плагіат, "В Університеті категорично заборонені списування і плагіат", та Положення про запобігання плагіату та інших видів порушення академічної доброчесності й коректне застосування цитат в освітньому процесі, науково-педагогічній і науковій діяльності Вищого навчального закладу "Український Католицький Університет", яке, зокрема, встановлює правила наукової етики в письмових роботах та наукових дослідженнях, навчальних та інших матеріалах усіх учасників освітнього процесу. Відповідно до Положення (п.2.1. параграфу 2. Визначення академічної доброчесності, академічного плагіату та його форм), академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; оприлюднення (у випадку студента) – подання твору викладачеві (на кафедрі) або його публічна презентація. Це стосується як дослівного переписування чужих ідей обсягом від одного речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту / інших матеріалів, так і їх подання з незначними змінами, через перефразування чи довільний переказ / відтворення без посилання на автора (авторів). Це стосується як загальновідомих авторів, так і маловідомих, у тому числі - робіт, створених Вашими колегами-одногрупниками чи студентами інших навчальних курсів.

У разі виявлення у студентській роботі ознаки плагіату / списування, така робота анулюється викладачем без права повторної здачі цієї роботи на перевірку, і Ви отримуєте оцінку "0" за цю роботу.

У разі виявлення однакових за змістом робіт у кількох студентів (схожість встановлюється за наявністю в тексті роботи однакових за змістом, що відповідають вище описаному визначенню плагіату, частин роботи), викладач має право анулювати кожну з цих робіт, без з'ясування «першості» виконання роботи одним із Вас.

Повторне виявлення плагіату / списування в межах навчальної дисципліни є підставою для незарахування студенту усієї навчальної дисципліни. Подальший розгляд питання щодо права студента складати цей курс за талоном №2 або про необхідність повторного прослуховування курсу на наступний навчальний рік подається викладачем на розгляд декана факультету.

Умови допуску до підсумкового контролю.

Для допуску до заліку студент має бути приступним не менш як на 4 модулях курсу, рефлексивно опрацювати запропоновану літературу виконати низку поточних завдань до кожного модулю.

Присутність на заняттях. За умови відсутності на занятті студент повинен обґрунтувати причину відсутності. У випадку відсутності на лекції студент повинен самостійно опрацювати тему і представити викладачу власний конспект лекції та конспект опрацьованих джерел.

11. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план заняття, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література*. Ресурси в інтернеті	Завдання для самостійної роботи, год.	Ва га оці н- ки	Термін викон а-ння
Змістовний модуль 1. Метафора як динамічний інструмент у роботі психотерапевта: підходи та стратегії							
Модуль 1 6 акад. год.	<p>Тема 1. Лекція 1. Метафора як динамічний інструмент у роботі психотерапевта. Метафора в лінгвістиці Теорія концептуальної метафори Лакофф та Джонсон. Види метафор. Стратегії роботи терапевта з метафорою.</p> <p>Тема 2. Лекція 2. Використання метафори у різних напрямках психотерапії. Метафора у класичному психоаналізі. Метафора та здібність до символізації та гри. Метафора в аналітичній психології К. Юнга. Метафора у позитивній психотерапії Н. Пезешкіана. Метафора в арт-терапії. Сучасні напрямки роботи з метафорою.</p> <p>Практичне заняття: Групова рефлексивна робота</p>	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття	Презентація	<ol style="list-style-type: none"> 1. Battino, R. (2004). <i>Metaphoria. Metaphor & Guided Metaphor for Psychotherapy and Healing.</i> Carmarthen: Crown House. 2. Combs, G. & Freedman, J. (1990). <i>Symbol Story & ceremony. Using Metaphor in individual and family therapy.</i> New York: W.N.Norton & Company. 3. Gibbs, R. W. (2008). <i>The</i> 	<p style="text-align: center;">Самостійна робота до модулю 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу у формі творчого конспекту (5 балів) 2. Написати ессе «Мої стратегії застосування метафори» (10 балів) 	15	

	<p>«Метафори психотерапії очима психотерапевта» Практикум метафоричного мислення</p> <p>Календарний план модулю 1. 13 вересня (9:00-10:20) – Лекція 13 вересня (10:30-11:50) - Лекція 13 вересня (12:00-13:20) - Практичне заняття</p>			<p>cambridge handbook of metaphor and thought. Cambridge University Press.</p> <p>4. Siegelman, E. (1990). Metaphor and meaning in psychotherapy. Guilford Press.</p> <p>5. Ferrara, K. (1994). Therapeutic ways with words. Oxford University Press. P.128-145</p>			
Змістовний модуль 2. Сучасні підходи та техніки роботи з візуальними метафорами							
<p>Модуль 3 6 акад. год.</p>	<p>Модуль 2. Техніки та засоби роботи з візуальними метафорами</p> <p>Лекція 1. Поняття візуальної метафори. «Чиста» мова Д. Грува та її використання у роботі з візуальними метафорами. Обговорення кейсів.</p> <p>Лекція 2. МАК як інструмент роботи з візуальними образами. Робота з малюнком у психотерапії.</p> <p>Практичне заняття. Дослідження образу «Я» за допомогою метафори. Робота з предметами. Робота</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття</p>		<p>1. Калька, Н., Ковальчук, З. (2020). Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС.</p> <p>2. Шебанова, В. (2020). Метафоричні асоціативні карти в роботі психолога. Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології", (50), 289–307.</p>	<p>Самостійна робота до модулю 2</p> <p>1. Опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу у формі творчого конспекту (5 б)</p> <p>2. Підготувати рефлексію на практичне заняття. (10 б.)</p>	15	

	<p>з камінням. Рефлексивна робота в парах + групова робота+ групова рефлексія. Використання «чистої мови» на прикладі роботи з МАК. Вправа «4 кімнати»</p> <p>11 жовтня (9:00-10:20) – Лекція 11 жовтня (10:30-11:50) - Лекція 11 жовтня (12:00-13:20) - Практичне заняття</p>			<p>https://doi.org/10.32626/2227-6246.2020-50.289-307</p> <p>3. Combs, G. & Freedman, J. (1990). Symbol Story & ceremony. Using Metaphor in individual and family therapy. New York: W.N.Norton & Company.</p> <p>4. Sullian, W. & Rees, J. (2008). Clean Language: Revealing Metaphors and Opening Minds. Carmarthen: Crown House Publishing.</p> <p>5. Siegelman, E. (1990). Metaphor and meaning in psychotherapy. Guilford Press.</p>		
Змістовний модуль 3. Сучасні напрямки роботи з метафорою: метафорична психотерапія Р. Коппа.						
Модуль 3 6 акад. год.	<p>Модуль 3. Метафорична терапія Річарда Коппа.</p> <p>Лекція 1. Метафори, породжені клієнтом. Метафорична структура реальності. Метафорична мова. Робота з метафоричною уявою клієнта.</p> <p>Лекція 2. Метафори, породжені клієнтом. Дослідження та</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття</p>		<p>1. Kopp, R. (1995). Metaphor Therapy: Using Client-Generated Metaphors in Psychotherapy. Bristol, PA: Brunner/Mazel</p> <p>2. Battino, R. (2004). Metaphoria.</p>	<p>Самостійна робота до модулю 3</p> <p>1. Опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу у формі творчого конспекту (5 б)</p> <p>2. Письмовий рефлексивний аналіз практичних кейсів з</p>	15

	<p>трансформація метафор клієнта. Дослідження та трансформація метафор ранніх спогадів клієнта.</p> <p>Практичне заняття. Робота в трійках. Аналіз практичних кейсів з книги Kopp, R. (1995). Metaphor Therapy: Using Client-Generated Metaphors in Psychotherapy</p> <p>15 листопада (9:00-10:20) – Лекція 15 листопада (10:30-11:50) - Лекція 15 листопада (12:00-13:20) - Практичне заняття</p>			<p>Metaphor & Guided Metaphor for Psychotherapy and Healing. Carmarthen: Crown House.</p>	<p>книги Kopp, R. (1995). Metaphor Therapy: Using Client-Generated Metaphors in Psychotherapy (10 балів)</p>		
<p>Змістовний модуль 4. Казка як колективна метафора: використання казок та історій у психотерапевтичній практиці</p>							
<p>Модуль 4 6 акад. год.</p>	<p>Модуль 4. Техніка роботи з історіями, казками та міфами. Лекція 1. Історії як метафори. Метафоричний нарратив. Нарративна психотерапія. Стратегії створення терапевтичних історій. Використання історій як дзеркала у позитивній психотерапії Н. Пезешкіана. Лекція 2. Техніки роботи з казкою та міфами як колективними метафорами.</p> <p>Практичне заняття Групова аналітична робота з казкою.</p> <p>16 грудня (15:00-16:20) – Лекція 16 грудня (16:30-17:50) - Лекція</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття</p>		<p>1. Магдисюк, Л. І. (2019). Казкотерапія в психологічному консультуванні дітей та дорослих : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко, Марія Іванівна Замелюк. – Луцьк : Вежа-Друк. 2. Сендак, М. (2017).</p>	<p>Самостійна робота до модулю 4</p> <p>1. Опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу у формі творчого конспекту (5 б) 2. Здійснити письмовий аналіз архетипічних образів народної казки на вибір (15 балів)</p>	20	

	<p>16 грудня (18:00-19:20) - Практичне заняття</p>			<p>Там, де водяться диковиська. – Львів: Читаріум.</p> <p>3. Сторр, В. (2022) Наука сторітелінгу: чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших / Вілл Сторр ; переклала з англійської Марта Госовська . - Київ : Наш формат.</p> <p>4. Тиховська, О. М. (2011). Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект: Монографія / Передне слово Василя Івашківа. - Ужгород: Гражда.</p> <p>6. Burns G. W. (2007). Healing with stories : your casebook collection for using therapeutic metaphors. J. Wiley.</p> <p>7. Bettelheim, B. (1976). The Uses of Enchantment: The meaning and importance of fairy tales. Harmondsworth: Penguin.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

Змістовний модуль 5. Метафоричне мислення психотерапевта: практикум

<p>Модуль 5 6 акад. год.</p>	<p>Модуль 5. Практикум розвитку метафоричного мислення</p> <p>Лекція. Конструювання терапевтичних метафор. Структура процесу роботи з метафорою. Помилки та труднощі у роботі з метафорою.</p> <p>Практикум. Вправи на розвиток метафоричного мислення. Вправи на пізнання себе за допомогою метафор («Якби я був...») Вправи на конструювання та створення метафор (Метафори емоцій та станів, створення метафор за допомогою аналогій). *Вправи на розвиток вміння помічати метафори клієнта (Аналіз відео запису терапевтичної сесії). Вправи на розуміння проблем клієнтів за допомогою надання сенсу. Робота в трійках, конструювання терапевтичної метафори.</p> <p>8 січня (15:00-16:20) – Лекція 8 січня (16:30-17:50) - Практикум 8 січня (18:00-19:20) - ЗАЛК</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття</p>		<p>1. Combs, G. & Freedman, J. (1990). Symbol Story & ceremony. Using Metaphor in individual and family therapy. New York: W.N.Norton & Company. p.91-117</p> <p>2. Battino, R. (2004). Metaphoria. Metaphor & Guided Metaphor for Psychotherapy and Healing. Carmarthen: Crown House. P. 79 - 118</p>	<p>Самостійна робота до модулю 5</p> <p>1. Опрацювати матеріали лекції та рекомендовану літературу у формі творчого конспекту (10 б).</p>	<p align="center">10</p>	
---	--	--	--	--	--	--------------------------	--

12. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали, отримані під час виконання залікового завдання. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 100 балів.

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, групова дискусія, групова рефлексія.

Методи письмового контролю: творчий конспект, письмові рефлексії, есе.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

1. Рефлексивне аналітичне опрацювання літератури, що складає:

А) Опрацювання матеріалу лекції та рекомендованої літератури до теми у вигляді творчого конспекту

Б) Формулювання запитань до теми та опрацьованого матеріалу

(максимум 50 балів). Обсяг – до 2 сторінок 1 джерело.

1. Письмові рефлексії до практичних робіт 10-15 балів (максимально 30 балів) Обсяг до 2 сторінок

2. Письмовий рефлексивний аналіз казок, музичних творів та готових терапевтичних метафор 5-10 балів (максимально 20 балів).

Система нарахування балів

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Техніка роботи з метафорою у психотерапії» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості підсумкового модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань. Підсумковий модульний контроль (ПМК) знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу за всіма модулями, в кінці семестру.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

13. Загальний перелік навчальної та наукової літератури та інформаційних ресурсів для опанування навчальної дисципліни.

Основна література

1. Калька, Н., Ковальчук, З. (2020). Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС.
2. Магдисюк, Л. І. (2019). Казкотерапія в психологічному консультуванні дітей та дорослих : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації / Людмила Іванівна Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко, Марія Іванівна Землюк. – Луцьк : Вежа-Друк.
3. Сендак, М. (2017). Там, де водяться дикувиська. – Львів: Читаріум.
4. Сторр, В. (2022) Наука сторітелінгу: чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших / Вілл Сторр ; переклала з англійської Марта Госовська . - Київ : Наш формат.
5. Тиховська, О. М. (2023). Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект: Монографія. - Видавництво Ростислава Бурлаки
6. Шебанова, В. (2020). Метафоричні асоціативні карти в роботі психолога. Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології", (50), 289–307. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2020-50.289-307>
7. Kopp, R. (2013). Metaphor Therapy: Using Client-Generated Metaphors in Psychotherapy. Taylor & Francis. – eBook.
8. Moschini, L. V. (2019). Art play and narrative therapy : using metaphor to enrich your clinical practice. Routledge Taylor and Francis Group.
9. Winborn, M. (2019). Interpretation in jungian analysis : art and technique. Routledge

Додаткова література

1. Васківська, С. (2021). Технологія роботи з психосоматичними симптомами та конверсійним розладом в психотерапії та консультуванні. Психосоматична медицина та загальна практика, 6(2), e0602292. <https://doi.org/10.26766/pmgrp.v6i2.292>
2. Вознесенська О. Л. Арт-терапія як засіб психосоціального відновлення особистості // Вознесенська О. Л. / Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки : [Зб. наук. праць] / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка. – № 3 (29). – С. 40-47. – Стаття в авторській редакції.
3. Вознесенська, О.Л. (2015). Ресурси арт-терапії на допомогу вимушеним переселенцям. Практичний посібник / Олена Леонідівна Вознесенська. – К. : Human Rights Foundation
4. Моліцька, М. (2011). Терапевтичні казки. Кн. 2. / Марія Моліцька ; з польської переклала Ольга Мандрика . - Львів : Свічадо.
5. Тиховська, О. М. (2011). Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект: Монографія / Переднє слово Василя Івашківа. - Ужгород: Гражда.
6. Холл, К. (2020) Сторітелінг, який не залишає байдужим: як історії можуть захоплювати клієнтів, впливати на аудиторію і змінювати ваш бізнес / Кіндра Холл ; переклад з англійської Оксани Олійник . - Київ : Yakaboo
7. Battino, R. (2004). Metaphoria. Metaphor & Guided Metaphor for Psychotherapy and Healing. Carmarthen: Crown House.

8. Burns G. W. (2007). *Healing with stories : your casebook collection for using therapeutic metaphors*. J. Wiley.
9. Bettelheim, B. (1976). *The Uses of Enchantment: The meaning and importance of fairy tales*. Harmondsworth: Penguin
10. Combs, G. & Freedman, J. (1990). *Symbol Story & ceremony. Using Metaphor in individual and family therapy*. New York: W.N.Norton & Company.
11. Gibbs, R. W. (2008). *The cambridge handbook of metaphor and thought*. Cambridge University Press.
12. Cashdan, S. (2000). *The witch must die : how fairy tales shape our lives*. BasicBooks : Plymbridge distributor.
13. Campbell, J. (1986). *The Inner Reaches of Outer Space: Metaphor as myth and as religion*. New York: Harper & Row.
14. Close, H. T. (1998) *Metaphor in psychotherapy. Clinical applications of stories and allegories*. San Luis Obispo, CA: Impact Publishers.
15. Ferrara, K. (1994). *Therapeutic ways with words*. Oxford University Press.
16. Franz, M.-L. von. (1997). *Archetypal patterns in fairy tales*. Inner City Books.
17. Jung, C. (1964). *Man and his symbols*. London: Picador.
18. Lackoff, L. & Johnson, M. (1980) *Meraphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
19. Loue S. (2008). *The transformative power of metaphor in therapy*. Springer Pub.
20. Mills, J. C. & Crowley, R. J. (1986) *Therapeutic metaphors for children and the child within*. New York: Brunner/Mazel.
21. Modell, A.H. (2009). *Metaphor—The Bridge Between Feelings And Knowledge*. *Psychoanalytic Inquiry* 29, (1): 6-11.
22. Peseschkian, N. (1987). *Positive psychotherapy theory and practice of a new method*. Springer. Peseschkian N. *Oriental stories as tools in psychotherapy the merchant and the parrot ; with 100 case examples for education and self-help*. Springer.
23. Siegelman, E. (1990). *Metaphor and meaning in psychotherapy*. Guilford Press.
24. Schaefer, C. E. & Cangelosi, D. M. (2002). *Play therapy techniques (2nd ed.)*. Jason Aronson.
25. Sullian, W. & Rees, J. (2009). *Clean Language: Revealing Metaphors and Opening Minds*. Carmarthen: Crown House Publishing.
26. Stone, C., Everts, H. (2006). *The Therapeutic Use of Metaphor in Interactive Drawing Therapy // New Zealand Journal of Counselling, 2006, Vol. 26 Issue 4, p31-43.*